

אחרון של פסח ☞ להיות ערים לאינטואיציה שלנו

Category: חגים, פסח

מה דוחף יהודים לנהור דווקא לתפילת 'יזכור' שאינה מצווה מהתורה? חוש הריח והאינטואיציה מובילים את היהודי לעשות את מה שנכון. טרנד לימוד הקבלה מוכיח זאת: יהודים שואפים, גם אם לא במודע, לטעום מהדעת האלוקית שתאיר בעוצמה בביאת המשיח.

קבלת החלטות לפי ריח? ☞

מהו סימן ההיכר המפורסם והמובהק ביותר שיש על יהודים? כשמציירים יהודי בקריקטורה הוא מופיע תמיד עם אף ארוך ☞ יש בזה קורטוב של אמת. פעמים רבות זה עומד במבחן המציאות ונראה שזה לא סתם שקר אנטישמי.

אנו קוראים היום בהפטרה על מלך המשיח; אחת התופעות שאנו מוצאים אצל מלך המשיח לפי תיאורו של הנביא ישעיהו בהפטרנו ☞ "ונחה עליו רוח ה' .. והריחו ביראת ה', ולא למראה עיניו ישפוט ולא למשמע אזניו יוכיח".

על התיבות "והריחו ביראת ה'" אומרת הגמרא בסנהדרין "מורח ודאין", משיח יבצע החלטות לא על-פי דעת הרוב ואפילו לא על-פי דברים שישמע מפי עדים נאמנים וגם לא על-פי מראה עיניו, אלא לפי הריח. האם הכוונה שמלך המשיח יריח באפו ריח טוב או ריח רע?

הכוונה היא שמלך המשיח יעשה זאת על פי האינטואיציה האלוקית שמפעמת בו, הוא יחוש שזאת נכון לעשות וזאת לא. ייתכן שלא יהיה לכך הסבר הגיוני אבל הוא יפעל על פי האינטואיציה שלו.

משל למה הדבר דומה? לאמא שיש לה אינטואיציה בכל הקשור לילדיה. כמה פעמים קרה שהילד נמצא בקעמפ או במקום מרוחק אחר ואמו מרגישה לפתע שמהו לא בסדר מתרחש עם הילד שלה והיא יוצרת קשר ומגלה שאכן אירע משהו. או איש עסקים שמבצע החלטות עסקיות הרי-גורל לפי האינטואיציה העסקית שלו ללא שום הסבר הגיוני מדוע הוא החליט כך.

דחף יהודי פנימי

על דרך זה הצדיק הקשור בכל נפשו אל הקב"ה, האינטואיציה שלו נובעת מלמעלה, ולכן מה שהוא מרגיש שיש לעשות כך הוא רצון ה' וכן להיפך, ואין צורך אפוא למצוא לזה צידוק והסבר

שכלי. מלך המשיח ינהל את העולם לפי ההרגשה שלו?

ומדוע הנביא מספר לנו זאת? הרי גם אני וגם אתם? אף אחד מאתנו? לא מתכנן להיות בבוא היום מלך המשיח, ומה זה נוגע אלינו?

מבאר הרבי (בשיחת אחש"פ תשי"ח, 'תורת מנחם' עמי 268) שגם אנחנו צריכים לפעמים להתנהג באופן כזה; ישנם דברים שלא נמצא אותם כתובים במפורש בספר ומתעוררת לנו דילמה כיצד יש לנהוג. עלינו אפוא להשתמש עם חוש הריח? האינטואיציה היהודית שמקנת בתוכנו.

למשל, היום אומרים "יזכור". לכאורה, תפלת "יזכור" איננה מצוה מהתורה, וגם לא מדרבנן, אלא זה מנהג ישראל. ולמרות זאת אנו רואים שיהודים מכל הסוגים והמינים אצים רצים לבית הכנסת לומר "יזכור" (בפרט ביום כיפור) וזה חשוב להם יותר מכל מצווה אחרת. אין לזה כל הסבר, אלא זהו ה'גיואיש אינטואישין' הקולקטיבי של העם היהודי שסוחב אותם אל בית הכנסת כמו מגנט.

זוהי אם-כן הראיה הטובה ביותר ש"יזכור" זהו דבר חשוב מאד; אם כל כך הרבה יהודים רצים לעשות משהו יהודי? זוהי אפוא ההוכחה הטובה ביותר שזה דבר בעל חשיבות מרובה, ואין צורך במקורות והסברים על זה.

וכמו שהמדרש אומר על הפסוק "צאי לך בעקבי הצאן" (בשיר השירים) שצריך לעקוב וללכת אחרי עקבי הצאן שזהו עם ישראל, וכשרואים שיהודים רצים לבית הכנסת לומר "יזכור" ודאי שזהו דבר משמעותי וחשוב, שכן האינטואיציה היהודית אינה מאכזבת.

יהודי מרגיש שזוהי הדרך היחידה להתאחד עם נשמות הוריו שנמצאים בעולם האמת, כי בשעת הזכרת הנשמות נמצאים נשמות הוריו בבית הכנסת למטה. זוהי ההרגשה גם אם לא ניתן למצוא לכך הסבר או הוכחה [כלומר, שנשמות הוריו מעולם האמת פועלים עליו לבוא לביהכ"ס] (ראה שיחת ו' תשרי תשמ"ג, 'התוועדויות' תשמ"ג ח"א עמ' 56).

וזה לא שמישהו הסביר להם את זה, אלא זהו חוש הריח היהודי שדחף אותם לעשות זאת.

לטעום מהדעת

אנו נתקלים בתופעה דומה בתקופה האחרונה; יהודים רבים מכל רחבי העולם מתעניינים בלימוד קבלה. לא חומש, לא תלמוד, לא תפילה ולא הלכה אלא דווקא 'קבלה'. במידה שתודיע על הרצאה או שיעור בקבלה מובטח לך קהל משתתפים גדול במיוחד. כשאני חושב על כך, מדוע קבלה מושכת קהל יותר מכל תחום אחר, אין לי תשובה אלא להגיע למסקנה ששוב זוהי האינטואיציה היהודית שדוחפת אלפי יהודים להתעניין בלימוד קבלה, זהו בוודאי דבר נכון שבא מלמעלה.

מה יש בקבלה שאין בתחומים תורניים אחרים?

קראנו היום בהפטרה "ומלאה הארץ דעה את ה'" [בימות המשיח] אננו נדע את ה'. מהי המשמעות של "לדעת"? מסופר שפעם יהודי אמר לאדמו"ר הקודם: "רבי, איך האב געקענט אייער טאטען" [= רבי, הכרתי את אביך]; נענה לו הרבי ואמר: "געקענט דעם טאטען? געזען דעם טאטען"! [=הכרת את אבא? ראית את אבא!].

במהלך חיינו אנו רואים ופוגשים אנשים רבים מאד, אבל אנו מכירים באמת מעט מאד אנשים, אולי בקושי את האדם שאנו נשואים לו [כך גם בקשר שלנו עם הקב"ה, אנו שומעים עליו, לפעמים נתקלים בו בחיינו באמצעות נס מסוים או אירוע כלשהו, אבל 'להכיר' את ה', 'לדעת' אותו ולהרגיש אותו על כל צעד ושעל בחיינו באופן של הכרה וידיעה] לזה נזכה בימות המשיח.

כשיהודים לומדים קבלה הם מבחינים שיש להם הרגשה חזקה ומשמעותית יותר של הקב"ה. והיות שאנו עומדים לפני בואו של מלך המשיח אנו נתקלים באין ספור אנשים שרצים לשיעורי קבלה, לאו דווקא בגלל ההבנה שבזה אלא בגלל שבזה הם טועמים [מבלי מודע] מגילוי של ימות המשיח. הם רצים והם אפילו לא יכולים להסביר זאת בהסבר מניח את דעת, האינטואיציה היא זו שדוחפת אותם.

במשך כל הדורות, היהדות קיימת ו"מחזיקה מעמד" לא בגלל שהבנו את כל המצוות אלא בגלל ההרגשה החזקה הזאת. ואולי יש לומר שזוהי הסיבה שהזהות היהודית נקבעת על פי האמא, כי אולי את המוח מקבלים מהאבא, אולם את הלב מקבלים יותר מהאמא, האינטואיציה היהודית מגיעה מהאמא.

לכן כדאי לנו להיות ערניים ולהקשיב ל'ג'ואיש אינטואישן' ולהתנהל על פי זה. גם במידה שזה לא מובן בשכל ונראה לפעמים כשיגעון [אם אתה מרגיש שזהו דבר יהודי ונכון לעשותו] עשה זאת!